

S

📍 MALI

SKOLEELEV

EN TRYGGERE FREMTID

Salimata går på skolen. Hun vil ta utdanning og lære et yrke.

📍 SRI LANKA

**Vinods
mønsterbruk**

📍 NIGER

**Med rullestol
til hurtigskolen**

📍 NEPAL

**Reddet fra
bordellene**

ØYBLIKKET

Det er frikvarter for borna på denne skulen i Aweil i Sør-Sudan. Og rektor har ei viktig melding.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD



Viktigare enn nokon gong

Ein spørjerunde til alle våre landskontor og regionskontor fortel at fattigdommen er på veg opp igjen i landa me arbeider i. Krisene me er inne i no set langvarig innsats og kamp mot fattigdom tilbake for fyrste gong på mange tiår. Prisane på mjøl, olje, gass og kunstgjødning stig. Mat blir dyrare og avlingane dårlegare på grunn av mangel på kunstgjødning. Og som alltid går det verst ut over dei fattigaste, som får dårlegare kjøpekraft. Nokre fortel at talet på måltid per dag er redusert frå tre til eitt.

Når verda er slik trengs Strømmestiftelsen og arbeidet vårt meir enn nokon gong. Vårt oppdrag er å utrydde fattigdom. Det gjer vi på vår måte gjennom utdanning og jobbskaping. Og det me gjer set spor etter seg. Det forsøker me å vise fram i dette bladet, der du kan møte fleire personar som har kome ut frå fattigdom, får skulegang og ser framover fordi dei møtte Strømmestiftelsen og arbeidet me gjer.

Å stå saman med dei svakaste er ein styrke med det norske samfunnet. I årtider og gjennom generasjonar har me vist det. Difor er det heilt uforståeleg, slik den globale krisa no utviklar seg, at styresmaktene våre vil ta frå bistandsbudsjettet og let dei fattigaste betale rekninga for ukrainske flyktningar i Noreg. Noreg skal støtte alle flyktningar som kjem til landet vårt. Men det er ikkje dei fattigaste som skal betale rekninga for det, slik regjeringa legg opp til.

Strømmestiftelsen skal hjelpe folk ut frå fattigdom. Det har me gjort gjennom heile vår historie, og det skal me halde fram med også gjennom den krisa me er inne i no.



Egil Mongstad
Redaktør

8 Mayas mareritt

11 Slavetiden er ikke over

14 Sydde seg ut av fattigdom

18 To ungdomspolitikere om verden

22 Verden i bilder

24 Småbruker i te-land

28 Mjølkebonden

32 Jobben min

34 Hjertevenn

38 Stor giverglede

Adresse: Tangen 8, 4608 Kristiansand · Telefon: 38 12 75 00 · post@strommestiftelsen.no
www.strommestiftelsen.no · Kontonummer: 3000.32.51000 · Vipps: 03002

S

ANSVARLIG REDAKTØR

Erik Lunde

REDAKTØR

Egil Mongstad

JOURNALISTER

Vigdís Dikkanen
Kirsten Falch
Sverre Steen

DESIGN

Innoventi

TRYKK

United Press

OPPLAG

17.850

S Kommer ut fire ganger i året
ISSN 2703-8513



Salimata Coulibaly er glad i Speed School, og for muligheten skolen vil henne.
Foto: Egil Mongstad

Strømmestiftelsen bekjemper fattigdom gjennom utdanning, jobbskaping og samfunnsbygging i 11 land i Asia og Afrika. Vi gir mennesker muligheten til selv å kjempe seg ut av fattigdom.

S er trykket på miljømerket, resirkulert papir og pakket i 100 prosent nedbrytbar biofilm som skal kastes i matavfall. Strømmestiftelsen er med i Innsamlingskontrollen.



Et verksted for fremtidsdrømmer

I en hurtigskole i Mountougoula lærer åtte år gamle Salimata Coulibaly å lese og skrive.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD, MOUNTOUGOULA, MALI

66

Da jeg skjønnte at dette kunne hjelpe barna mine til å få en utdanning, jublet jeg.

Sumana Coulibaly



Skole er viktig for Salimata. Her er hun i midten sammen med mor og far og sine fire søsken.

Diangui Coulibaly skriver på tavla. Regning står på timeplanen denne timen. Læreren i hurtigskolen har skrevet opp flere regnestykker som de 30 elevene, 11 gutter og 19 jenter, skal løse. Hvor mye er $438 + 125$? Salimata kommer opp til tavla. Med hjelp av fingre og hjelpepinner løser hun oppgaven og kommer frem til det riktige svaret; 563.

EN NYSJANSE

– Dette er en svært viktig skole. Her lærer barna å lese og skrive, de lærer å regne og ikke minst, med denne skolen kan de kan gå videre på skole. Målet er at alle som går ut av Speed School skal fortsette i den offentlige skolen. Uten denne sjansen ville disse barna aldri fått utdanning. Nå kan de være her sammen med de andre barna, leke og lære. For alle betyr dette en ny mulighet til å få en utdanning og gjennom det en sjanse til å bli hva som helst, sier Coulibaly.

BEDRE PÅ SKOLEN

Salimata sitter på fremste rekke. Regning er det faget hun liker aller best. Stolt går hun

tilbake til plassen sin etter å ha løst oppgaven. Dagen har vært lang, og hun er klar for å komme hjem. Skoledagen varer fra 8 til 12 om formiddagen og fra klokka 3 – 5 på ettermiddag. Hjemme venter arbeid hun skal gjøre for mor, passe en liten bror, og skolearbeid hun må gjennom før kvelden kommer.

– Det er bedre å være her enn hjemme. Hjemme må vi arbeide, hente vann, gjøre rent, vaske tøy, koste og koke mat. På denne skolen lærer vi mye. Det er så fint å være her, sier barna i klassen, som drømmer om at dette kan være veien til å bli lærer, soldat, doktor, til en datautdanning eller noe annet spennende.

JUBEL

– Jeg ble så glad da jeg forstod hva Speed School var. Vi har aldri hatt noe som dette her før. Da jeg skjønnte at dette kunne hjelpe barna mine til å få en utdanning, jublet jeg. Vi har ikke penger til å sende barna våre til den offentlige skolen. Det koster for mye. Men Speed School er gratis. Utdanningen kan hjelpe dem og gi dem en sjanse til å få en god utdanning, lære et yrke og få et bedre liv enn det vi har. Verken jeg eller kona mi har gått på skolen. Dette betyr så mye for oss alle, sier Sumana Coulibaly.

Han har to barn som begge har fått plass i

landsbyens hurtigskole, de to andre, en gutt på 10 år og en jente på åtte, går ikke på skolen. Sønnen var innom islam-skole en kort periode, men han sluttet.

– Læreren var mye borte, og han lærte lite der, sier faren.

FRIGJØRENDE

– Da jeg var barn måtte jeg arbeide, ingen tenkte på skole. Men nå seg jeg hvor viktig det er med skole. Jeg tenker ofte på hva jeg hadde gjort dersom jeg hadde fått utdanning. Hvordan hadde mitt liv vært dersom foreldrene mine hadde sent meg på skolen. Jeg vil at barna mine skal få den muligheten – jeg tror at utdanning kan sette dem fri, fri til å ta valg og til å gjøre andre ting, sier far til Salimata.

Salimata henter såpe og skrubb og fyller et kar med vann. En stabel med fat, kopper og kar skal vaskes og tørkes. Hun skrubber, pusser og tørker. Hver dag hjelper hun mamma med ting hun skal ha gjort. Hadde hun ikke vært skoleelev, hadde hun jobbet hjemme. Faren er også stor for at hun hadde vært på gata for å tigge eller vært med venner som ikke hadde vært bra for henne, sier læreren.

BETYR MYE

Skolen er viktig for åtteåringen, som sier at

drømmen er å få en utdanning og kanskje en dag bli doktor som hun drømmer om. Far er sikker på at det er bedre for datteren at hun er på skole, fremfor å være hjemme, eller at hun skulle blitt giftet bort.

– Dersom det kom en og ville gifte seg med henne, ville jeg sagt ja til det dersom hun ikke gikk på skolen. Det er kulturen vår. Men jeg vil ikke ta henne ut av skolen for det. Jeg vet hva utdanning betyr for Salimata og for oss. Derfor drømmer jeg om at hun skal fullføre Speed School og komme seg videre på offentlig skole og få en utdanning og lære et yrke. Det er mitt aller største ønske for datteren min, sier han.

Salimata er ferdig med oppvasken og blir borte bak et forheng. Snart kommer hun tilbake med en bok i hendene. Hun setter seg på en krakk, åpner boken og bryter ut i et stort smil før hun dukker ned i boken og lar bokstavene innhente henne.

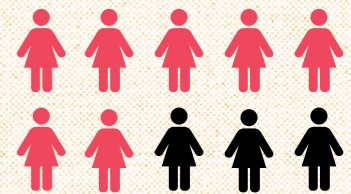
FAKTA

En studie av programmet som FAFO har gjennomført for Strømmestiftelsen, viser at mange barn får en ny sjanse gjennom Speed School.

90%

Fra 2014 – 2018 fullførte 61.900 elever, 48 prosent av dem jenter, Speed School. 90 prosent av dem ble overført til offentlig skole.

”Resultatene er rett og slett imponerende. Forskerne finner at barn som deltar i det to-årige hurtigskoleprogrammet har nesten fem ganger høyere sannsynlighet for å starte på ungdomsskolen”



Nasjonale tall viser at i Mali og Burkina Faso blir syv av ti jenter tatt opp i neste klasse i den ordinære skolen. Nesten nitti prosent av elevene fra hurtigskole gikk videre i neste klasse etter ett år.

NORADs direktører, Håvard Mokleiv Nygård og Per Fredrik Ilsaas Pharo, i en artikkel i avisen Bistandsaktuelt.



Speed School betyr glede og en ny mulighet. Her er Salimata i modten fremme med lærer Dianguine og alle de andre barna i klassen.

Maya klarte å rømme fra et liv som prostituert i India. Det berget livet hennes.



Mayas mareritt

Maya drømte om fine klær, god mat og det gode livet. Men drømmene ble hennes mareritt.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – NEPAL

Maya er 37 år gammel nå, men tårene renner når hun tar meg med inn i de vonde dagene hun gjennomlevde for mer enn 20 år siden.

– Vi var fattige. Mor jobbet hjemme, og far var dagarbeider. Foreldrene mine slet med å få pengene til å strekke til. En dag kom en slektning og sa han kunne hjelpe meg med jobb. Jeg tenkte det var en god idé. Ingen fikk vite om planene mine, og jeg ble ikke tvunget til å dra. Jeg gjorde det for å hjelpe foreldrene mine, forteller Maya.

Vi sitter på en takterrasse i en by i Nepal. Av hensyn til Mayas sikkerhet er navnet hennes fingert, og stedet vi møtes holdt hemmelig.

TATT MED TIL GRENSEN

– Jeg ble tatt med til en av grensebyene mot India og plassert på et hotell. Slektningen min, som hadde spurt om jeg ville ha jobb, hadde solgt meg videre og reist. Det ble noen vonde dager, sier Maya og kjemper med tårene.

– Jeg vet ikke hvor mange ganger jeg ble voldtatt og seksuelt utnyttet disse dagene. Den ene fulgte etter den andre. Det var et helvete. Jeg var 17 år gammel. Det var fryktelig, sier hun og lar tårene trille. Vi få som sitter rundt og lytter har for lengst gitt opp å kjempe mot tårene.

KLARTE Å RØMME

Dagene og nettene på hotellrommet ble et

mareritt. Kunder kom og gikk. En natt klarte hun likevel å rømme. Hun kan ikke forklare hva som hadde skjedd. Men døren, som alltid var låst fra utsiden, var plutselig ulåst.

– Det reddet livet mitt. Hadde jeg ikke kommet meg ut, hadde jeg aldri overlevd, forteller kvinnen.

På gata møtte hun en fra organisasjonen ABC-Nepal. De arbeider med rehabilitering av unge jenter som har vært utsatt for menneskehandel og prostitusjon.

– De reddet meg. Jeg fortalte dem hva jeg hadde opplevd, og om han som kjøpte meg. Han ble senere arrestert og fengslet, sier Maya.

– Det gjør vondt å snakke om dette. Men jeg vil fortelle slik at andre skal forstå hva som skjer, sier hun.

AVVIST AV FAMILIEN

Hos ABC-Nepal fikk hun hjelp til å bearbeide opplevelsene. Etter hvert ville hun reise hjem for å møte familien. Men de ville ikke vite av henne og sa hun ikke lenger var en del av dem.

– Det er en helt vanlig reaksjon. Familier vil ikke kjennes ved døtrene sine som har blitt utsatt for det som Maya måtte gjennom. Det skjer selv om de er helt uskyldige, forteller direktør i ABC-Nepal, Rakshya Djha. Hun opplever gang på gang at jenter blir avvist når de forsøker å gjenoppta kontakten med familiene sine.

– Det var fryktelig vondt at de ikke ville vite av meg. Jeg kontaktet vennene mine i ABC-Nepal og sa at om de ikke hadde plass til meg så ville jeg ikke leve lenger. Da ville

33 000 i Skandinavia

I Skandinavia utnyttetes omtrent 33 000 mennesker i moderne slaveri i dag.

En slave er en person som eies av en annen i rettslig forstand. Slaver har ikke egne rettigheter og kan omsettes fritt.



av alle som er offer for sex-handel er kvinner og barn.

18 mill.

India har over 18 millioner slaver og er dermed det landet i verden med flest slaver.

Fattigdom handler ikke bare om det å ikke ha nok penger. Fattigdom er å ikke ha evnen til å fullt ut realisere sitt potensiale som menneske.

Amartya Sen – filosof og økonom

Kilder: Gjeldende Store Norske Leksikon, A21.org/Norway, Arisefdn.org

jeg gjøre det slutt, sier Maya.

– Jeg blir så sint når jeg tenker på det som har skjedd. Den gang visste jeg ikke noe om menneskehandel. Jeg hadde drømmer, men alt ble ødelagt da jeg ble solgt. Jeg hater dem som gjorde dette mot meg, sier Maya. Nå strømmer tårene fritt.

SKAPTE SEG EN NY TILVÆRELSE

Gjennom ABC-Nepal, som Strømmestiftelsen har samarbeidet med i flere år, har hun fått utdanning.

Mange år har gått siden overgrepene. Nå har hun jobb og familie. Den vonde historien deler hun bare med noen få hun kan stole på. Verken mann eller svigerfamilie kjenner til det som skjedde for over 20 år siden. For ikke så lenge siden ønsket familien kontakt. Men nå er det for sent. Maya har skapt seg en ny tilværelse, og vil ikke møte dem.

– Drømmen er at barna mine skal få god utdanning og gode jobber. Jeg tapte ungdommen og mulighetene jeg hadde. Det skal ikke barna mine oppleve, sier hun.

Fattigdom og menneskehandel henger sammen

– Maya var heldig som ikke endte opp på bordell. Da hadde hun mest sannsynlig ikke vært her, sier Rakshya Ojha. Direktøren ved ABC-Nepal forteller om jenter som kommer

til dem som har opplevd det verste. En som klarte å rømme fra et bordell, forteller at «eieren» sendte hunder etter henne. Da de fant henne, ble hun slått og mishandlet så voldsomt at de som gjorde det trodde hun var død og kvittet seg med henne. Men jenta overlevde. Noen fant henne og kontaktet politiet. Senere kom hun til ABC-Nepal. Djha forteller også om kvinner som er offer for hud-trafficking, der hud blir fjernet fra kroppen og solgt til et illegalt marked.

– Fattigdom gjør at mange blir offer for menneskehandel. Skal vi bekjempe det, må vi bekjempe fattigdom. Derfor er utdanning og jobb helt avgjørende. Kvinner og menn må ha like rettigheter og behandles likt. Alle må ha lik rett til skole og utdanning. Skal vi løse problemet med menneskehandel må vi kjempe mot barneekteskap og kastesystemet, og det som holder kvinner nede, sier Rakshya Ojha.

– Folk er fattige, og så lenge det er fattigdom vil alt dette skje. Da vil til og med en far selge sin datter, sier Maya, og ser tanke-tomt ut over takene. Hun lever fortsatt med smerten etter det som skjedde. Men nå har det gode i livet fått overtaket, og hun kan se fremover. Erfaringen må hun leve med – men det er en erfaring hun ønsker ingen andre skal oppleve.



Rakshya Ojha, direktør i organisasjonen ABC-Nepal

66

Fattigdom gjør at mange blir offer for menneskehandel. Skal vi bekjempe det, må vi bekjempe fattigdom.

Rakshya Ojha

Trodde du at slaveri er over?

Da må du nok dessverre tro om igjen. I dag har verden flere slaver enn noen gang før, og menneskehandel er en av de raskest voksende og høyst kriminelle økonomiene i verden.

Tekst EGIL MONGSTAD

4 av 1000 barn i verden

Hver dag blir ni millioner barn utsatt for flere forskjellige former for menneskehandel og slavearbeid. Det betyr at fire av tusen barn i verden blir grovt utnyttet og utsatt for brudd på menneskerettighetene.

37%

av barna blir tvangsgiftet og lever i tvangsekteskap

18%

jobber med barnarbeid

21%

blir brutalt utnyttet i en global og høyst ulovlig sex-virksomhet

10 000

nyrer blir solgt hvert år gjennom et illegalt organmarked.

En av de mest uoversiktlige og mest skjulte aktivitetene når det gjelder menneskehandel er organsalg. Hvert år anslår en at det blir solgt 10 000 nyrer gjennom et globalt illegalt organmarked, et marked som årlig omsetter for over en milliard dollar. I dette markedet er også hornhinner en etterspurt vare.

Kilder:

How Nepali Women Are Forced To 'Sell' Their Skin To Make Rich Indians Beautiful (youthkiawaaz.com) <https://www.arisefdn.org/slavery-today>
Modern Countries That Still Have Slavery | The Borgen Project
Countries That Still Have Slavery 2022 (worldpopulationreview.com) <https://theamnesty.wordpress.com/2017/03/17/the-skin-trade-a-growing-and-gruesome-crime/>

Menneskehandel og slaveri foregår i 167 land. Ifølge FN, Den Internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) og flere andre nettsteder er mer enn 40 millioner mennesker offer for menneskehandel og slaveri. Sex-industri, tvangsarbeid, utnyttelse av barn og salg av organer, er fire av de mest omfattende aktivitetene i menneskehandel – og vår tids slaveri.

Fem millioner mennesker, de aller fleste kvinner og barn, er fanget i en kynisk og brutal sex-industri. Nettstedet www.arisefdn.org anslår at årlig omsetter denne kriminelle virksomheten for rundt svimlende 100 milliarder dollar.

HANDEL MED HUD

En av de minst kjente, og samtidig en av de mest groteske og brutale formene for menneskehandel, er handel med menneskehud. Årlig utsettes flere kvinner for illegal handel med hud. Omfanget av denne «handelen» er det umulig å ha oversikt over, langt verre er det å anslå hvor mange som er offer for dette og hvor mye penger denne groteske virksomheten omsetter for. For fem år siden skrev den indiske journalisten Soma Basu en artikkel om hvordan nepalske kvinner blir tvunget, lurt, dopet ned, og hud «stjålet» fra kroppen deres. Ofte er dette kvinner som er fanget på bordeller i India eller Nepal. Men denne virksomheten omfatter også kvinner



Kvinner utsettes for en brutal og umenneskelig handling når hud blir stjålet fra kroppen deres.

som blir lurt av mellompersoner, både kvinner og menn, til å selge hud.

EN HUDPRØVE

— Jeg hadde en sterk mistanke om at dette skjedde. På en konferanse for journalister i Kathmandu i Nepal ble jeg kjent med noen som kunne fortelle meg litt om hvordan salg av menneskehud kunne foregå. De hjalp meg litt, men jeg brukte mye tid på finne kilder som kunne si noe om denne virksomheten, sier Basu på telefonen fra New Delhi i India.

Etter flere reiser til Nepal, og en samtale på et massasje-sted i Kathmandu, kom hun på sporet av noen som kunne snakke om temaet. Hun utgav seg for å være en som ville kjøpe hud, og snart fikk hun kontakt med en agent som kunne hjelpe.

— Jeg fortalte at dette var viktig og at det var til en rik slektning som skulle gifte seg, men hadde noen brannår hun ville gjøre noe med. Han lyttet og sa at dette kunne han ordne mot et forskudd på 50 000 rupi, (3900 NOK), forteller Basu. Personen hun møtte fikk også et

bilde av kvinnen som skulle kjøpe hud, og en helseattest. «To dager senere ringte han og sa jeg kunne jeg få en hudprøve», skriver Basu i sin prisbelønte artikkel «How Nepali Women Are Forced To 'Sell' Their Skin To Make Rich Indians Beautiful». Artikkelen er publisert på nettstedet <https://www.youthkiawaaz.com>. Saken har senere mottatt Kurt Schork minnepris, (en pris som blir gitt for fremdragende internasjonal journalistikk). Prisen blir gitt til journalister for sin innsats for å fortelle saker fra Hva slags pris er det? Si noe om den, så jeg som leser skjønner sammenhengen.

SKJØNNHETSINDUSTRIEN

I artikkelen forteller hun at etterspørselen etter hud er stor. I Mumbai og New Delhi kan 100 kvadrattommer lys hud bli solgt for 50 000 (6 200 kr.) og oppover til 100 000 indiske rupi (12 400 kr.). Hun forteller også hvordan agenter ordner kvinner og hjelper med transport til den indiske grensen, der en nye kontakter dukker opp. Derfra blir kvinnene tatt videre til India. Der blir de dopet

66

En av de minst kjente, og samtidig en av de mest groteske og brutale formene for menneskehandel, er handel med menneskehud.

og huden skåret av og solgt videre til agenter og mindre laboratorier. Disse foredler og selger videre huden. Basu forteller om økende etterspørsel til den indiske og globale skjønnhets- og kosmetikkindustrien, og hvordan fattigdom er den bakenforliggende årsaken til denne groteske virksomheten.

Daglig leder Rakshya Ojha i organisasjonen ABC-Nepal, en av Strømmestiftelsens samarbeidspartnere i Nepal som arbeider med trafficking, forteller om et tilfelle der en jente som kom til mottakssenteret oppdaget at hud var stjålet fra kroppen hennes.

— Dette forekommer, men vi i vår organisasjon er ikke kjent med flere tilfeller enn dette ene, sier Ojha.

Strømmestiftelsen har i flere år arbeidet med ABC-Nepal. Gjennom ungdomsprogrammet Samvad-sjef i eget liv, jobber vi blant annet, med denne organisasjonen og andre, for å forebygge at menneskehandel skjer. Sammen med ABC-Nepal arbeider vi og med å rehabilitere jenter og unge kvinner som har klart å rømme fra bordellene i India.

Draumen er å ha mat nok til alle

I ein forstad utanfor Bamako har 30 kvinner starta ei spare- og lånegruppe. Ein av medlemmane er kolseljar Soungoura Diarra.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – MOUNTOUGOULA, MALI



Soungoura Diarra sel grillkol og drøymer om ei betre inntekt og eit betre liv med spare- og lånegruppa.

Soungoura Diarra følger spent med når rådgjevar Mariame Coulibaly frå Strømmestiftelsen forklarar korleis gruppa kan endre livet til medlemmane. Diarra er med i ei ny spare- og lånegruppe i Montegoula, ein forstad til hovudstaden Bamako i Mali, og det ho høyrer gjer henne glad.

Me er i eit heilt nytt område for Strømmestiftelsen, og rådgjevaren fortel at gruppa kan hjelpe dei til å skaffe seg eit levebrød og slik betre inntekta til seg og familien. Men skal dei få det til, må dei spare og låne og skape eit arbeid som kan gje inntekt. Ho fortel òg at Strømmestiftelsen skal vere med å følgje opp og rådgje gruppa.

Diarra ynskjer at dette kan hjelpe henne og mannen, slik at dei kan få litt betre råd. Mannen er dagarbeidar og bygger hus. Ho er kone nummer ein og har fem born. I tillegg til å selje grillkol dyrkar ho bananar, urter og grønsaker, alt til eige bruk.

— Eg er fattig. På ein dag kan eg tene tre kroner, den neste dagen kanskje fem eller seks, andre dagar mindre. Draumen min er å ha mat nok til alle, og eit hus der det er plass til oss alle. Det har me ikkje i dag. Vona mi er at gruppa kan hjelpe oss, seier Soungoura Diarra i Montegoula.

Ho har aldri gått på skule, men meiner det er viktig at borna får utdanning. Alle borna hennar er gutar, den eldste over 30 år, og den yngste rundt åtte.

— Det er ikkje alltid me klarer å betale skulepengar. Då må dei vere heime. Det hender dei må vere borte frå skulen ein månad eller meir. Men me vil at dei skal få utdanning og gjer det me kan for å få det til, seier Diarra.

Ho fortel kor audmjukande det er å verken kunne lese eller skrive.

— Ein føler seg så liten, og det gjer vondt nå du veit at det som står der handlar om deg og andre må lese det

Ut av fattigdom med nål og tråd

Priyangika Kumari mistet sin mor da hun var seks år gammel. Etter det ble livet bare en eneste stor og vanskelig utfordring for den vesle jenta.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – MEDAKANDURA, SRI LANKA

Kumari kikker nervøst på telefonen. Regnet pøser ned og slår som hammerslag på bølgeblikktaket. Huset, som er ganske nytt, står i en skråning, og det tunge regnværet sender bøttestrømmer av vann forbi i striae strømmer. Veien som for kort tid siden var helt tørr, er blitt en frådende elv. Lenger nede, der en bro krysser en stadig voksende bekk, står datteren. Hun tør ikke krysse elva enda, vannet er forstritt. Mamma kikker spent ut i det tette regnværet og ringer igjen. Men ingen svarer.

– Det er nok så vått at hun ikke vil ta opp telefonen, sier hun litt bekymret.

FLYTTET UT

Den første monsuntiden, fra april og gjennom sommeren, har så vidt begynt. Åssidene er irrgroenne, og te-plantene står frodige med nye skudd og blader som snart skal plukkes. Mange

vi si at verdens beste te kommer herfra. De yngste bladene gir den beste teen, de nest yngste den nest beste. Det er alltid de tre siste bladene som blir plukket og tørket, for det er her de beste smakene finnes. Årlig kommer det gjennomsnittlig rundt 2000 til 2500 millimeter nedbør i disse områdene.

Priyangika Kumari (36) vokste opp i fattigdom her mellom te-plantene i de grønne åssidene. Etter at moren døde, giftet faren seg på nytt, men Priyangika ble aldri akseptert av sin stemor og ble møtt med slag og skjellsord.

– Det var vondt. Jeg ville ikke bo med dem. Broren min hadde flyttet, og søsteren min giftet seg. Pappa var mye borte, og jeg ville ikke være hjemme med stemor, så jeg reiste til min søster. Jeg ville bo der. Men jeg forstod fort at jeg ikke kunne være der og flyttet hjem igjen, forteller Kumari og smiler.

FATTIGDOM

Det var besteforeldrene som så hva som skjedde med jenta og som tok seg av barnebarnet sitt.

Priyangika og datteren Moshi. Det viktigste for meg er at datteren min skal få en trygg oppvekst og en god skole å gå til, sier hun.



– De er heltene mine. De lærte meg så mye. Uten dem hadde jeg ikke klart meg, sier hun.

Kumari har gått åtte år på skolen. Drømmen var å bli sykepleier, men fattigdom gjorde at hun ikke kunne fortsette med utdanning. 23 år gammel giftet hun seg. Det unge paret bosatte seg i Kandy, Sri Lankas nest største by, som ligger bare noen mil fra hjemplassen. Etter noen år, og en datter senere, ble hun skilt.

– Jeg var alene, jeg var frustrert og jeg visste ikke hva jeg kunne gjøre. Jeg ville lære, men kunne ikke studere. Bestefar var flink til å lese buddhistiske tekster på Pali, et urgammelt språk som kommer fra Sanskrit og blir brukt i Theravada-buddismen. Det hadde jeg også lyst å lære, så jeg studerte dette på egen hånd, og nå leser også jeg Pali, sier hun. Et forsiktig, men stolt smil kommer frem i ansiktet. Det har sluttet å regne. Datteren har kommet hjem. En av naboene hentet henne.

SYSTUE

Det har gått åtte år siden skilsmissen. Hun har flyttet tilbake til barndommens åser. Nå sitter hun i eget hus. Datteren, 11 år gamle Imoshi, gjør det bra på skolen. Snart må hun sende henne til internatskole for å gi henne en bedre skole. Det har hun råd til nå, men hun gruer seg til dagen.

– Dette hjemmet er mitt nå, sier hun og ser

seg stolt rundt. På veggene henger flere bilder av datteren. I en bokhylle bak en skrivepult ligger en stabel med skrivebøker. På ei hylle, like utenfor kjøkkenet, står en liten figur av Lakshmi, overflodens gudinne. I rommet ved siden av sitter fire kvinner og syr. Her driver Priyangika sin egen systue og har ni ansatte.

KOOPERATIVET

Priyangika ble med i en lokal Community Based Organisation (CBO). Organisasjonen arbeider blant annet med å styrke lokal-samfunnet og nærmiljøene og hjelpe lokalbefolkningen. Her kan de spare og låne, og på møtene diskuterer de felles utfordringer og muligheter. I flere år var hun leder her. Nå er hun leder i det lokale kooperativet som har vokst ut fra CBO-en. Kooperativet har 90 medlemmer, har offisiell status og er høringsinstans for lokale myndigheter. Kooperativet tar opp viktige saker i lokalmiljøet. Nå jobber de for at folk skal få skjote på eiendommene sine og at de får tilgang til rent drikkevann.

VENDEPUNKTET

– Møtet med PALM-Foundation ble vendepunktet, sier Priyangika. Organisasjonen er en av Strømmestiftelsens samarbeidspartnere på Sri Lanka.

– De gav meg ideer og nye tanker og hjelp

66

De gav meg ideer og nye tanker og hjelp meg til å tenke positivt. Så var det opp til meg å jobbe.

Priyangika Kumari



Humor er viktig og det er mye humor i systua. Her er Priyangika i midten sammen med fire av de åtte syerskene i bedriften. Fra venstre: Ranjani Athuraliya, Dhaunmika Kumari (i rødt) Himali Gayanthika og fremme til høyre, Udeni Karunathilake.

Priyangika Kumari diskuterer søm og den ferdige blusen med en av syerskene, Udeni Karunathilake.



meg til å tenke positivt. Så var det opp til meg å jobbe. Ville jeg endre hverdagen min, måtte jeg gjøre det selv. Det har jeg gjort, og jeg har klart det. Jeg fikk ikke noe gratis. Jeg har det bra nå, sier hun stolt med et stort smil.

BAMSER OG TEDDYBJØRNER

– Jeg begynte med en symaskin og noen sykurs. Jeg inviterte noen kvinner til å arbeide sammen med meg. Fra PALM fikk vi to symaskiner. Vi begynte å sy teddybjørner og bamser. Men vi fikk det ikke helt til, forteller hun.

Alt løsnet da de begynte å sy bluser og klær for lokale mottakere. Nå syr de bluser, kjoler og drakter til kvinner, og de har barnetøy med i produksjonen. De neste to dagene skal de levere 275 bluser. Nesten hver dag

kommer det nye ordrer.

– Jeg vant litt penger i en sy-konkurranse og sammen med PALM utviklet jeg en forretningsidé. Vi kjøpte flere symaskiner, tenkte nytt og ville bruke noe av premiepengene til å bygge et undervisningsrom. Planen er at her kan unge som ikke har fullført skolen komme og lære å sy, sier hun.

HAR DET GODT NÅ

– Jeg hadde vært en fattig kvinne nå, hadde jeg ikke møtt denne organisasjonen. Men nå har vi det godt. Jeg har kontakt med far og stemoren min, men aller viktigst er det at jeg kan gi datteren min utdanning og en god fremtid, sier hun.

I systua er det pause – 10 minutter med te

og prat før symaskinene snurrer videre med sine monotone stemmer. Blusene blir ferdige. En etter en blir de sett over og godkjent av et trent blikk før de blir pakket og sendt videre.

– PALM kom ikke med gaver. De gav meg tankene og pekte på mulighetene, men jobben måtte jeg gjøre selv – og det gjorde jeg. Det er jeg så glad for, sier Priyangika og stråler.

66

Jeg hadde vært en fattig kvinne nå, hadde jeg ikke møtt denne organisasjonen.

Priyangika Kumari

Ung politikk i en urolig verden

Krig, pandemi og klimakrise. Vi lever på sett og vis i en skjebnetid. Hva tenker to ungdomspolitikere om det som skjer nå og om den verden de en gang skal overta og styre videre?

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – OSLO

Bildet er dystert. Det som skjer nå, handler om hvilken retning verden vil utvikle seg. Mye har gått i riktig de siste tiårene, men nå skjer det et kraftig brudd med det, sier ungdomspolitikere og leder i Unge Høyre, Ola Svenneby.

SKAL OVERTA

Sammen med Astrid Hoem, leder i AUF, sitter vi på en kafé i Oslo og snakker om hvordan de som ungdomspolitikere ser på det som skjer i verden i dag. Pandemien har sendt millioner ut i ny fattigdom. Det er krig i Europa, en krig som fører til sult for millioner av mennesker og skaper en mer utrygg verden. Den globale oppvarmingen og klimaendringene forverrer bildet ytterligere.

– Jeg tror mange unge er urolige for det som skjer nå. Det gjelder både gamle og unge, men det er tross alt vi som er unge som skal leve lengst med følgene av det som skjer, sier Astrid Hoem.

BEKYMRET

Det klirrer i kopper og tallerkener på Sentrum kafé, og samtalen glir lett mellom de to erfarne ungdomspolitikere.

– Med fare for at dette kan høres noe sutrende ut, mener jeg dessverre det kan være litt å bekymre seg for nå. Krig, klimaendringene og følgene av pandemi er store utfordringer, sier Svenneby.

– Og nettopp derfor blir politikk enda

viktigere, skyter Hoem inn. Lederen i AUF håper det kan motivere folk til å kjempe for de endringene som må skje. Borgerrettsforkjemperne i USA klarte det, det kan vi og, mener Hoem.

Det vi ser i dager jo resultatet av villet politikk, hva tenker dere om at det er denne virkeligheten dere skal overta?

NYPOLITIKK

– Vi har vært naive, for eksempel i møte med Russland, og vi har ikke helt sett hvordan Putin har begrenset frihet og endret politikk, sier Hoem. Svenneby mener politikere må tenke helt nytt om hva slags politikk som fungerer og klare å frigjøre seg fra gamle dogmer for å finne nye svar og retning på politikken.

– Det er helt avgjørende nå. Det gjelder mitt eget parti og helt sikkert alle andre partier, sier Svenneby og får støtte fra Hoem, som mener det vil være sunt å gå litt i seg selv.

EN SIKKERHETSTRUSSEL

Begge er de sikre på at det fremover kommer til å bli store kutt i bevilgninger til bistand.

– Det skjer alt, og er en trussel. Kutt i bistand til Afrika kan gi plass til for eksempel Kina og Russland, som er klare til å fylle rommet etter oss, sier Hoem og får støtte av Unge Høyre lederen.

– Vesten må være i Sahel, ikke bare av ideologiske grunner, men ikke minst av sik-

kerhetsgrunner. Et sterkt Kina eller Russland i Nord-Afrika er en opplagt sikkerhetstrussel mot Norge og Europa, sier Svenneby.

FLERE STEG TILBAKE

De mener begge vi ikke vil nå bærekraftsmål nummer en om å utrydde ekstrem fattigdom innen 2030.

– Det er jo mange bærekraftsmål, så det kan jo hende vi når noen, sier Hoem og smiler lett oppgitt. Vi hadde kommet så langt. Nå rykker vi flere skritt tilbake, sier hun og får støtte fra lederen i unge Høyre.

– I bistand snakker vi mye om rettigheter, demokrati og strukturer. Men når tørke ødelegger avlinger i Sahel og folk sulter, er det kanskje viktigere å gjøre noe med klima og årsakene til klimaendringene, enn med rettigheter. Kan vi ikke hamle opp med klima, kan vi ikke vente at folk skal bo der de bor, sier Svenneby.

FEMINISTISK UTENRIKSPOLITIKK

– Bistand er politikk, sier Hoem og vil ha en mer feministisk utenrikspolitikk med tydelige krav til likestilling og rettigheter for homofile. I hennes budsjett vil klimakampen også ha stor plass.

Svenneby er ikke helt med på en feministisk utenrikspolitikk. Han vil ha en mer målrettet bistand, redusere antall mottakerland for norsk bistand, kanskje til fire-fem, og ha færre prosjekter. For han handler ikke bistand om



Bildet er dystert og det er mye som skjer nå, sier Astrid Hoem, leder i AUF og Ola Svenneby, leder i Unge Høyre. De utfordrer politikerne til å frigjøre seg fra gamle dogmer og tenke nytt.

66

Det er tross alt vi som er unge som skal leve lengst med følgene av det som skjer nå.

Astrid Hoem, Leder AUF

hvor mye vi gir.

– Vi hjelper ikke fattige land i Afrika fordi vi skal være snille. Vi gjør det fordi det er bra for Norge og fordi det er bra for Afrika, sier Svenneby.

UTDANNING AVGJØRENDE

De er begge enige i at utdanning er helt avgjørende for utvikling, og stiller seg helt uforstående til at regjeringen nå skal bruke 4 milliarder kroner fra bistandsbudsjettet til arbeid blant flyktninger i Norge.

– Det er feil bruk av bistandspenger, sier begge, som samtidig åpner for å bruke bistandspenger i Europa, nettopp som en følge av krigen i Ukraina. De er begge trygge på at norske organisasjoner fortsatt kommer til å ha en viktig rolle i norsk bistand og viser til at langsiktig bistand har best effekt gjennom organisasjonene.

Hoem mener at selv om verdensbildet ser dystert ut, er det likevel grunn til optimisme.

– Historien viser oss at selv da det så som mørkest ut, ble det tatt modige valg som tok oss videre, sier Hoem, og peker på beslutninger som ble tatt, for eksempel i etterkrigsårene, som har vært viktige for utviklingen av vårt land og verden.

Tiden vår er over. Politikere er opptatte mennesker. Om noen timer skal revidert statsbudsjett legges frem.

– Jeg ønsker en åpen og ærlig debatt om bistand, hva som fungerer og ikke fungerer, og at vi kan korrigere kursen etter det. I tiden vi lever i nå, synes jeg faktisk det er viktig å være litt avventende pessimistisk. Verden er fortsatt et urolig sted, sier Svenneby.

Fattigdommen har gode tider no

Invasjonen i Ukraina påfører ikkje berre det ukrainske folket enorme lidingar, og meningslause tap. Krigen fører også til kraftig prisvekst på viktige varer som kveite, gass, olje, kunstgjødning, og gjer at den globale fattigdommen vil auke.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD

For skuleborn i Uganda, Bangladesh eller Burkina Faso er krigen i Ukraina ein fjern og ukjent krig. Likevel må dei, kanskje meir enn nokon annan, bære fylgjene av den meningslause invasjonen i Ukraina.

DYRARE MAT

Prisstigning på viktige matvarer og olje og bensin, gjer at folk får det verre for kvar dag. Fylgjene er aukande transportkostnader og med det dyrare mat og andre varer. Enkelte familiar opplever no at kjøpekrafta berre rekk til eit måltid om dagen.

15%

I Uganda har til dømes prisen på kunstgjødning gått opp med 15 prosent sidan invasjonen i Ukraina.

32%

I regionen har prisen på bensin og diesel stige med 32 prosent.

I Uganda har til dømes prisen på eit såpestykke stige frå 4500 Uganda shilling (12 kr.) til 10 000 (26 kr.).

EIN KATASTROFE FOR BORNA

I regionen er ein redd dette vil føre til svelt-katastrofe for fleire millionar menneske, levekostnadane vil auke, og det blir meir underernæring blant born. Fleire born vil og slutte på skulen, det blir meir barnarbeid, vald i heimen og kriminaliteten vil auke. Det blir dyrare å gå på skulen, og mange som no var på veg attende til skulen kjem ikkje til å begynne igjen. Fylgjene er at avstanden mellom dei fattige og rike kjem til å auke, skriv regionkontoret i ei oppsummering frå regionen.

Også i Vest-Afrika har krigen ført til auka kostand på kunstgjødning. Styresmaktene i Mali har oppmoda bøndene til å tenkje alternativ og bruke økologisk gjødning. Men fylgjene av manglande kunstgjødning er reduserte avlingar i fleire år framover. I alle våre tre samarbeidsland i regionen merkar ein og ei kraftig prisauke og inflasjons som fylgje av krigen og i Mali merkar ein i tillegg ECOWAS (det vestafrikanske økonomiske samarbeidet) sine sanksjonar mot landet.

ALVORLEG I SRI LANKA

I tillegg til ein ustabil lokal valuta styrt av Myanmars sentralbank, er det også spekulasjonar kva som skjer med våpenleveransar til

landet ettersom Russland er ein stor våpenleverandør til militærjuntaen. Mykje tyder på at Kina står klar til å fylle det behovet.

På Sri Lanka, der landet av politiske årsaker, så og seie er konkurs, er det stor underskot på drivstoff og medisinsk utstyr. Her set krigen også sterke spor.

REDUSERT KJØPEKRAFT

I Niger har situasjonen vore dramatisk lenge før krigen i Ukraina. Feilslegne avlingar i 2021 og kraftig prisauke på kveite gjer at fleire

25%

I Myanmar har prisen på diesel og bensin stige med 25 prosent.

45%

Sri Lanka får 45 prosent av all kveite frå Russland og Ukraina. Halvparten av soyabønner, solsikkeolje og erter kjem frå Ukraina.

Dei to krigførande landa er også mottakarar av varer som asbest, potaske, halvfabrikata av jern og stål frå Sri Lanka.

66

Det er uforståeleg at vi gjer dette samstundes med at den globale krisa utviklar seg slik den gjer no.

Erik Lunde

millionar no står overfor matmangel. Også i nabolandet Burkina Faso stig matvareprisane, og ECOWAS sine sanksjonar mot landet gjer at inflasjonen er høg.

Også i Bangladesh fører kraftig prisstigning til redusert kjøpekraft for fattige. Landet kjøper kveite, mais og kunstgjødning frå Russland, og må no hente disse varene frå andre land. I tillegg har landet store byggeprosjekt der Russland er leverandør, mellom anna eit atomkraftanlegg.

I Nepal stig oljeprisen, og pumpeprisen har gått opp. Fylgjene er høgare prisar på matvarer.

UFORSTÅElege KUTT I BISTANDEN

– Den situasjonen me ser no understrekar

180 000 fleire fattige

10 prosent auke i matprisane vil føre til at fattigdommen vil auke med 4 prosent. Ein prosent inflasjon på matvarer kan føre til 180 000 fleire fattige.

Rapport frå sentralbanken i Nepal.

berre enda meir kor viktig arbeidet me gjer er. Krisa råkar sjølsagt også våre program, og det må ta omsyn til. Svoltne born lærer ikkje, og i vinter samla me inn til mat nettopp til borne familiar i Niger. Den situasjonen me hadde i Niger, kjem til å forsterke seg no, seier generalsekretær Erik Lunde i Strømmestiftelsen. – Krisa skaper ein ekstra vanskeleg situasjon. For oss betyr det òg at naudhjelp kjem til å få ein større plass i våre program. Vi skal arbeide med langsiktig bistand, men samstundes må me tenkje naudhjelp når det er behov for det, seier Lunde.

Han er tydeleg på at krisa råkar breitt, og også at det er dei mest fattige og sårbare som betaler den høgste prisen. Difor er han også sikker på at dette ikkje er tida for å seinke ambisjonane i bistanden.

– Når styresmaktene våre kuttar fire milliardar i bistandsbudsjettet til å bruke på flyktningar frå Ukraina i Noreg blir det vanskelegare å nedkjempe fattigdom. Det er heilt uforståeleg at styresmaktene våre gjer dette når vi ser korleis den globale krisa utviklar seg, seier Lunde.

Erik Lunde, generalsekretær i Strømmestiftelsen, åtvarar mot å bruke bistandspengar på flyktningar i Noreg.





↑ BANGLADESH

Ei symaskin har hjelpt mange fattige ut frå fattigdom. Med nål og tråd og fingerferdighet har familiar fått det betre. Å ha eit arbeid betyr mykje for familiens inntekt. Men det betyr også mykje for identitet, sjølvkjensle og det å delta i samfunnet. Her har ei kvinne i Bangladesh teke plass framfor symaskina for å arbeide.

FOTO: EGIL MONGSTAD



BANGLADESH →

Utdanning er heilt avgjerande for utvikling. Difor er det eit av våre aller viktigaste innsatsområde. Her smiler ein gut stolt etter å ha skriva på tavla eit av dei 50 skrifteikna som blir brukt i bengali. Han er eit av mange born som kvar sumar, på grunn av flaum, kan gå på skulen på husbåtar som er innreia som klasserom.

FOTO: EGIL MONGSTAD



← SRI LANKA

Manglande tilgang og høge prisar på gass til å lage mat gjer at fleire og fleire i Sri Lanka, særskild på landsbygda, no går frå gass til ved. Landet, som no opplever ei alvorleg politisk krise, er tom for internasjonal valuta. Det gjer at import av olje og gass er nærast stoppa, og mange må ty til vedfyring, og bruke omn som til dømes på dette bilete.



↓ TANZANIA

Dette er ei kokegruppe i byen Mwanza i Tanzania. Ein gong i månaden er dei saman for å snakke om felles utfordringar og for å lage mat. Denne dagen var det søtpotet som stod på menyen. Søtpotet har eit lågt feittinnhald og er rik på mineral som mangan, kopar, jern og vitamin som til dømes E, C og B2.

FOTO: EGIL MONGSTAD





FAMILIEN En stolt mamma med de tre sønnene sine. Fra venstre Shabishan (6) Praveen (3) og Methun Raji (14)

Småbruker i te-land

Da barndomshjemmet brant, raste verden til Amundha Prieya (36) sammen. Det er over ti år siden nå, og fortsatt bygger hun og mannen på huset.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – RAMBUDDA, SRI LANKA

Monsunen sender styrtregn i kaskader ned over gårdsplassen og regnet spruter over potteplantene. I fjøsen står det ei ku, og på de små jordlappene utenfor huset vokser det salat, gulrøtter, reddik, bønner og flere andre grønnsaker. Litt lenger unna står te-buskene.

STREIK

Dette er te-land. Fra disse åsene kommer Sri Lankas verdensberømte te. Her har Amundha bodd hele sitt liv, og hatt sitt arbeid siden hun var liten jente. Uten skole og utdanning har hun jobbet for plantasjeierne, plukket te og arbeidet i fabrikk der de tørker og produserer teen.

Men nå streiker plantasjearbeideren. Da de eldste arbeiderne skulle ta ut pensjonen de hadde betalt gjennom mange år, var det ikke penger igjen. Eierne hadde gitt dem falske

kvitteringer for innbetalt pensjon og stjålet pengene. Arbeiderne protesterte og la ned arbeidet. I tre år har de streiket for å få det de har rett på, og nå venter en rettsak.

– Vi stolte på dem, men de lurte oss. Men vi vil ha rettferdighet og håper rettsaken gir oss det, sier trebarnsmoren.

SKEPTISK

Amundha er medlem i en lokal Community Based Organisasjon (CBO). Organisasjonen ble startet gjennom organisasjonen PALM-Foundation, en av Strømmestiftelsens samarbeidsorganisasjoner på Sri Lanka.

– I starten var jeg skeptisk. For oss var dette en vanskelig tid. Vi var i streik, jeg hadde ingen jobb og ingen fast inntekt. Men etter hvert så jeg at ting begynte å skje og valgte å bli med. Det har jeg ikke angret på, sier Amundha.

MELK OG GRØNNSAKER

– PALM-Foundation hjalp oss til å tenke nytt. De pekte på mulighetene våre. Mannen min er bygningsarbeider og er mye borte. De oppfordret meg til å dyrke grønnsaker og begynne med melkeproduksjon. Nå har jeg ei ku. Målet er i alle fall et par til. Jeg dyrker grønnsaker, og jobber utenfor hjemmet når jeg kan det. Kua gir fire – fem liter melk om dagen, og sammen

med salg av grønnsaker hadde jeg de siste tre månedene en omsetning på nærmere 50.000 rupi (ca. 1400 kr.). Målet i forretningsplanen er 1400 kroner i måneden, forteller hun.

ROMSLIG HUS

– De hjalp meg med å lage en familieplan, og en forretningsplan. Et mål har vært et nytt hus. Det har vi fått, og det er jeg kry av. Et annet mål er å gi barna våre en god utdanning, sier Amundha.

Hun viser meg rundt i det romslige huset med en stue, toalett og soverom til guttene og de voksne. I et eget lite rom har hun gitt plass til husalteret. Det som gjenstår er et kjøkken hun kan gå til uten å måtte gå ut.

ET VIKTIG VALG

Monsunregnet har lettet noe når vi går ut til kjøkkenet. I den ene kortveggen er det en grue til å koke på, langs langveggen er det en benk til å kutte og anrette. Ved den andre kortveggen står et tørkestativ.

– Uten PALM hadde vi ikke hatt en CBO og uten det hadde vi ikke hatt disse mulighetene og heller ikke klart å få det hjemmet vi har. Jeg er glad jeg etter hvert forstod hva organisasjonen kunne bety for oss. Uten dem vi ikke vært der vi er i dag, sier Amundha Prieya.



KJØKKENHAGEN Amundha i kjøkkenhagen. Her dyrker hun ulike grønnsaker som hun selger og tjener bra på.



KJØKKENET Et tørkestativ for oppvask står i det ene hjørnet i kjøkkenet.



UTEPLASSEN Monsunregnet sender styrtregn ned over potteplantene som pynter fint opp på gårdsplassen.

Fra nært og fjernt

FOTO: EGIL MONGSTAD



Får fortsette på skolen

TANZANIA HAR VEDTATT EN LOV som nå gjør at også jenter som er gravide kan fortsette skolegang. Tanzania har vært ett av to land i Afrika som helt frem til i fjor gjorde det umulig for gravide å fortsette på skolen, og å komme tilbake til skolen etter barnefødsel. Men nå kan også gravide jenter i Tanzania fullføre skolegang.

Ifølge Human Rights Watch blir årlig rundt 8000 skolejenter i Tanzania gravide.

FOTO: ØYSTEIN VENÅS SØRENSEN



Årets frivillige innsamler

FUNDRAISING NORGE HAR valgt Nordhordland Folkehøgskole til årets innsamler. Skolen har i flere år samlet inn til Strømmestiftelsen, og programmet «Sjef i eget liv».

I sin begrunnelse for tildelingen skriver juryen:

Årets frivillige innsamler er ikke en enkeltperson, men en stor gjeng som samler inn til sin hjertesak. Innsamlerne jobbet jevnt og trutt i hele 2020 for å samle inn penger til et viktig prosjekt. De har tenkt kreativt og funnet på flere

sprell. Dette resulterte i et rekordhøyt beløp til prosjektet, selv i et pandemiår.

Juryen gleder seg over å se unge som engasjerer seg i viktige saker og strekker seg langt for å samle inn penger til et godt formål. Prisen for Årets frivillige innsamler 2022 går til Nordhordland Folkehøgskole som har samlet inn til prosjektet Sjef i eget liv av Strømmestiftelsen.

FOTO: FATOUMATA DEMBELÉ, MALI



Besøkte i Mali

I APRIL BESØKTE NORADs direktør Bård Vegar Solhjell noen av våre programmer i Mountougoula i Mali. Området, som er et nybyggerstrøk, ligger noen mil utenfor hovedstaden Bamako. Dette er et nytt område for Strømmestiftelsen. Her driver vi spare- og lånegrupper, Speed Schools, og vi skal sette i gang et prøveprosjekt med re-

sirkulering av plast.

NORAD er en viktig samarbeidspartner for Strømmestiftelsen i Mali. Solhjell besøkte flere av programmene og gav uttrykk for stor begeistring for det han så og arbeidet som blir gjort.

Her er Solhjell sammen med regiondirektør Rokiatou Dembele (t.v.)

FOTO: HÅKON ANDERSEN



Ny rektor ved Hald

ØYSTEIN RUUD (49) er tilsett som ny rektor ved Hald Internasjonale Skule i Mandal. Ruud har vore tilsett som leiar for utvekslingsprogrammet Interact sidan 2006. Han er utdanna teolog.

Hald Internasjonale skule har plass til 78 studentar, og er eigd av Det norske Misjonsselskap, Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag (Laget) og Strømmestiftelsen.

FOTO: BJØRN STIAN HELLGREN



Samlet inn til Nepal

SOLSTRÅLEN PIKEFORENING PÅ Sødal bedehus i Kristiansand har samlet inn 3.270 kroner til Strømmestiftelsens arbeid i Nepal. Jentene i pikeforeningen er i alderen 5-10 år og møtes en gang i måneden. På disse samlingene har de også samlet inn penger til vårt arbeid blant jenter i Nepal.

Vi takker for et fantastisk engasjement og for gaven, som vi vet vil bety mye for arbeidet vårt blant jenter i Nepal!

Likestilt arbeidsliv

STRØMMESTIFTELSEN BLE FØRSTE gang sertifisert som "Likestilt arbeidsliv"-bedrift i 2018. Å arbeide med likestilling, inkludering og mangfold er både lovpålagt og lønnsomt. Likestilt arbeidsliv gir oss verktøyene og oppfølgingen vi trenger for å lykkes med dette arbeidet. I 2021 ble vi resertifisert for tre nye år.

På bildet fra venstre: Seniorskonsulent HR og admin. Gerd Tove Andersen, global leder administrasjon og HR, seniorrådgiver og til-litsvalgt Olaf Gundersen og seniorrådgiver Frøydis Sund fra likestillingscenteret.

FOTO: ØYSTEIN VENÅS SØRENSEN





Vinod elsker å drive med husdyr, og driv eit mønsterbruk for mjølkeproduksjon der andre bønder kan kome å sjå og lære.

Mjølkebonden

For Vinod Saranga Rajasinghe (38) begynner arbeidsdagen kvar morgon klokka halv seks. 12 timar seinare er i han på nytt i fjøsen for å mjølke dei åtte kyrne.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – MALIGAVILA RATHTHREE WEHLA, SRI LANKA

Vinod dreg opp ein påle ei av kyrne står bunde til og flyttar han til eit nytt beiteområde med meir friskt gras. Nokre meter unna har ei av dei andre kyrne hanstvinna tauet rundt ein lyktstolpe og kjem seg ingen veg.

– Det er mykje å passe på når ein driv gard, seier Vinod Rajasinghe og forsøker å løyse kua som har surra seg fast.

MJØLKEPRODUKSJON

Han har 12 – 15 kyr på beite, mjølkekyr og kviger som skal heim om nokre få timar. Det er her han vaks opp, gjekk på skule og tok eksamen for vidaregåande utdanning. Foreldra dreiv garden og dyrka mais, ris, bananar, mango og kokosnøtter, men hadde ikkje husdyr. Vinod var den av dei fire syskena som ville drive garden. Men han ville drive med husdyr. Han kjøpte ei ku og begynte å produsere mjølk. Han meinte det kunne gje litt ekstra inntekt i tillegg til den vanlege gardsdrifta.

– Garden er om lag 40 mål. Det er bra til å drive mjølkeproduksjon, seier den unge bonden. Han bur med foreldra sine, er ugift, og trivst godt med arbeidet. No har dei delt drifta. Han har kyr, og foreldra driv som før. Mor hans er medlem i organisasjonen Woman Development Federation (WDF), ein lokal organisasjon og Strømmestiftelsens samarbeidspartnar her gjennom fleire år. WDF arbeider mellom anna for å hjelpe folk ut frå fattigdom gjennom mikrofinans, med lands-

byutvikling og med å fremje rettar og å styrkje vanskelegstilte sin plass i samfunnet.

ÅTTE MJØLKEKYR

– Eit besøk frå WDF endra gardsdrifta. Dei såg kva eg hadde og meinte me kunne få til god mjølkeproduksjon her og oppmoda meg til å satse på det, fortel Vinod.

No driv han eit mønsterbruk med 20 dyr. På båsen har han åtte mjølkekyr. Resten er kviger og kalvar. Han har tett kontakt med den lokale veterinæren og gjennom det har han sunne dyr og kan sikre seg alv av gode mjølkekyr. Han får òg god oppfølging frå WDF, som hjelper med råd og rettleiing.

MODELLFARM

For få år sidan blei garden gjort til modellfarm.

– Oppkjøparar, dyrlækjar og fagfolk såg at drifta var god og ville at garden skulle bli ein modellfarm. No er drifta mi eit førebilete for andre mjølkebønder. Eg reiser rundt og fortel kva eg gjer og korleis eg arbeidar, og det kjem bønder hit for å sjå og lære. Kan det eg gjer vere til inspirasjon for andre som driv med mjølk, så er det fint, seier Vinod og byr på eit glas saft i den varme ettermiddagsvinden.

Mørke skyer byggjer seg opp på himmelen i aust. Snart kjem det daglege monsunregnet. Ein katt svinsar rundt på plassen og skremmer opp nokre høner som flaksar vilt av garde. To hundar ligg dovent og følgjer med. Eit skilt ved inngangen til tunet fortel besøkjande at dette er



Ei graskuttarmaskin gjer føret drygare og aukar mjølkeproduksjonen til dyra.



Vinod ynskjer å utvide gardsdrifta og ha fleire mjølkekyr. Her er han med ein ganske så nyfødt kalv.

ein modellfarm som har fått støtte både frå FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO), EU og lokale institusjonar.

– Eg fekk 130 000 rupi (ca. 4000 kroner) frå ein organisasjon. Pengane brukte eg til å støype golv i fjøset, som er bygd for lausdrift. Dyra mine har fått det mykje betre med ei slik open løysing, seier Vinod.

DOBLA PRODUKSJONEN

Han har mjølkemaskin, og nyleg kjøpte han ein graskuttar som finkuttar graset slik at fôret blir drygare og dyra får dyra meir næring. Omlegginga har gjort at han nesten har dobla mjølkeproduksjonen frå 4-5 liter per ku om dagen til 8-10 liter.

– Det er egg godt nøgd med. Prisen på mjølk er bra, om lag 110 rupi (3 kroner) per liter, mot 70-80 rupi for nokre månader sidan. Eg sel til oppkjøparar, og det er konkurranse mellom dei, noko som gjer at prisen til oss bønder er bra no, seier han.

DYRARE DRIFT

Økonomiske utfordringar som fylgje av

politisk uro og sterk misnøye med dagens regjering har ført til enorm inflasjon og prisauke på Sri Lanka. Prisen på kraftfôr har stige

66

WDF har hjulpet meg til der eg er i dag. Dei inspirerte og motiverte meg.

Vinod Rajasinghe

med 100 prosent, diesel er mangelvare og har blitt mykje dyrare, og stor prisoppgang på dyrlækjar og medisin til husdyra gjer at

fortenesta er blitt mindre. Etter at presidenten stogga all import av kunstgjødning er det så å seie umogleg å få tak i. I tillegg er ein ustabil straumtilførsel med hyppige straumkutt, som kan vare i fleire timar, ei utfordring når han skal mjølke.

VIL UTVIDE

Men Vinod vil meir og har planar om å utvide. Han meiner å ha nok jord til 10 kyr til. Men då må han utvide fjøsen. Vil han ha meir vil han trengje meir gras og må ha meir jord til grasproduksjon.

– WDF har hjulpet meg til der eg er i dag. Dei inspirerte og motiverte meg. Utan hadde eg ikkje kome så langt. Eg begynte med ei ku, no har eg 20. Målet er i alle fall ti til. Eg reiser rundt og held foredrag om drifta mi, eg får betalt for det og andre bønder kjem hit for å lære frå meg. Eg held på å bygge nytt hus, og har kjøpt bil. Eg har mykje å være takksam for, seier mjølkebonden.

Den legitime bistanden

7 av 10 mener bistand bør handle om å bekjempe fattigdom, skape utvikling i utviklingsland eller gi nødhjelp etter katastrofer. Det går frem av en meningsmåling YouGov har utført for Strømmestiftelsen. Kun syv prosent mener bistand bør handle om å betale kostnader for flyktninger i Norge.

Tekst SVERRE STEEN

Samme undersøkelse svarer halvparten at de tror det vil bli flere fattige i verden frem mot 2030, stikk i strid med FNs målsetting om å utrydde ekstrem fattigdom i løpet av denne perioden.

DU TAR MEST SANNSYNLIG FEIL

Visste du at 40 prosent av verdens befolkning ble regnet som ekstremt fattige i 1980? Spør du folk hva de tror andelen er 40 år senere, svarer nesten alle at de tror den har økt. Kun 7-8 prosent svarer riktig. Kanskje er du som leser av dette magasinet blant disse få prosentene, men sannsynligheten er størst for at også du hadde svart feil.

Realiteten er at før pandemien var andelen ekstremt fattige gått ned til 10 prosent. Det er en enorm forbedring på ganske kort tid. Ikke minst viser det at kampen mot fattigdom nytter.

BISTAND MED HENSIKT

– Vi ser at det går an å bekjempe fattigdom. Meningsmålingen viser at folk flest forbinder bistand med nettopp å bekjempe fattigdom, skape utvikling og gi nødhjelp. Strømmestiftelsen er bekymret for legitimiteten til bistand, dersom midlene går til mange andre tiltak, sier Strømmestiftelsens generalsekretær Erik Lunde.

Han mener at flyktninger i Norge eller klimatiltak i utlandet må få midler over statsbudsjettet, men stiller spørsmål ved om dette skal finansieres over bistandsbudsjettet.

– Hva skjer med oppslutningen til og legitimiteten til bistand når midlene går til tiltak folk flest ikke forbinder med bistand?

Lunde svarer ikke på eget spørsmål, men legger til:

– Det vil være vanskelig å hevde at bistand virker etter hensikten dersom store deler av midlene går til norske kommuner og ikke til fattigdomsbekjempelse i sør.

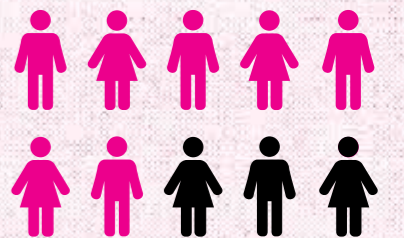
66

Viser at det går an å bekjempe fattigdom. Meningsmålingene viser at folk flest forbinder bistand med nettopp å bekjempe fattigdom, skape utvikling og gi nødhjelp.

Erik Lunde, generalsekretær i Strømmestiftelsen

32% reduksjon i global fattigdom i løpet av 40 år

Fra 1980 til 2020 ble global fattigdom redusert med 32 %



7 av 10

mener at å bekjempe fattigdom, skape utvikling i utviklingsland eller gi nødhjelp etter katastrofer best beskriver hva bistand og utviklingsarbeid bør handle om.

Systua som forandrer

Nadeesha Shrimali (27) får brukt sine kunstneriske årer når hun setter seg til tegnebordet for å skape nye vesker, skolesekker, kjoler og bluser. For drømmen var å bli kunstlærer.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – WELIMADA YAYA, SRI LANKA

På skolen var hun en av de beste, og aller best i kunstfagene, men da kunstlæreren døde, kom hun ikke videre. Hun bommet på en eksamen og var ett poeng fra å komme inn på universitet. Hun kunne tatt prøven en gang til, men det hadde kostet penger, og familien var fattig og ville ikke bruke penger på noe de ikke visst kunne bli til noe. Dermed måtte hun glemme det.

DRØMMEN

– Jeg kan forstå dem. Vi hadde det vanskelig. Pappa døde, og mamma, min søster og jeg måtte klare oss alene. Arbeidet var tungt, og vi var fattige. Kom det menn for å hjelpe oss, kunne det fort bli snakk. Så for å unngå det, gjorde vi alt selv, og vi fikk det til. Det er jeg stolt av, sier Shirmali og smiler til sønnen, tre år gamle Nidev Binuditha.

Nadeesha har alltid likt å tegne, og har selv designet logen til firmaet sitt, Shirmali Bags and Creations, som hun nå driver sammen med sin mor. Drømmen nå er å en gang ha sitt eget merke, og sy sine egne vesker og klær.

EGET FIRMA

– Etter 10. klasse fikk jeg jobb som skredder. Mamma er flink til å sy, og jeg tror jeg har arvet litt av hennes evner. Men jobben var ikke godt betalt. Mamma foreslo at vi kunne starte noe sammen. Nå har vi eget firma med egen logo og egen Facebook-side, der vi selger varene våre. Mannen min arbeider i en bedrift der

de dyrker og viderefører mango. Nå bor vi her sammen hele storfamilien, min søster og hennes datter, mamma og vi, og vi klarer oss bra, sier 27-åringen.

66

Jeg vokste opp i fattigdom, men WDF har gitt oss en bedre fremtid. Vi jobber, tjener penger, dyrker jorden og har det bra nå.

Nadeesha Shrimali

– Uten hjelp og god veiledning fra Woman Development Federation (WDF) hadde vi ikke klart å komme så langt og fått til så mye på så kort tid. Da vi startet, hadde vi ikke et klart mål. Vi visste ikke hvor vi skulle. WDF oppfordret oss til å gjøre dette på en ordentlig måte. De hjalp oss med en forretningsplan, og oppfordret oss til å lage en utviklingsplan for

familien, forteller Shrimali.

PERSONLIG UTVIKLING

WDF er en av Strømmestiftelsens samarbeidspartnere på Sri Lanka. Organisasjonen arbeider med spare- og lånegrupper og for å styrke lokalsamfunn og hjelpe familier og enkeltpersoner.

– De har lært meg å planlegge og å tenke forretning og idéutvikling. Jeg kunne ikke mye om det. Men de utfordret meg, og personlig har jeg vokst og utviklet meg mye gjennom dette, sier den unge gründeren.

GRÜNDER

Gjennom WDF har hun lånt 25000 rupi (680 kr.) og kjøpt tøy og materialer til ryggsekker, vesker og klær. Markedet hennes er skoler og enkeltpersoner. Hun deltar på messer og utstillinger. En stor skoleransel selger hun for 2500 rupi (68 kr.), og en liten for 800 rupi (21 kr.).

Målet mitt er å ha et eget klesmerke. Jeg har logo, og drømmer meg bort med å lage skisser av tøy jeg ønsker å sy, sier hun og viser skisser av prangende festkjoler.

– Jeg vokste opp i fattigdom, men WDF har gitt oss en bedre fremtid. Vi jobber, tjener penger, dyrker jorden og har det bra nå. Jeg ble ikke kunstlærer, men jeg kan bruke kunsten til å lage kunst av tøy – det gir meg en god følelse, sier Nadeesha.



Nadeesha Shrimali sammen med sønnen Nidev. I systua tjener hun penger. her får hun også bruke sine kreative og kunstneriske evner.

NADEESHA SHRIMALI

BOSTED Welimada Yaya, Sri Lanka

SIVIL STATUS gift og har en sønn på tre år

ARBEID designer og syr klær, vesker og skolesekker

INNTEKT varierer fra 150 – 250 kroner i uka

BESØK NADEESHA SIN FACEBOOKSIDE HER:
WWW.FACEBOOK.COM/NADEE.TAILOR

Skolen som inkluderer

Jasmina Mussa kjører den elektriske rullestolen med stø hånd mot dørråpningen og ut av klasserommet. Så stopper stolen.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – NIAMEY, NIGER

Jasmina er ferdig med timen. Skrivning og fransk har stått på timeplanen. Nå er det storefri og matpause. 12-åringen har en lammelse i beina som gjør henne avhengig av rullestol. På vei ut av klasserommet stopper rullestolen. Batteriet har stått på hele formiddagen, og nå er det tomt. Men så, ganske fort dukker en av medelevene opp og hjelper Jasmina ut i skolegården. Det er slik elevene hjelper hverandre i klassen.

EN NY SJANSE

I dag er første dagen hun og bestemoren, som følger henne til skolen hver dag, har brukt det nye fremkomstmiddelet. Og selv om batteriet gikk tomt denne dagen er de sikre på at de kommer til å få stor glede av rullestolen, som de har fått fra det nasjonale handikapforbundet. Jasmina er elev ved en av de syv hurtigskolene organisasjonen ONEN driver sammen med Strømmestiftelsen i Niamey i Niger.

– Jeg er så glad så glad for denne skolen, den kommer til å bety så mye for barnebarnet mitt. Vi har lett etter en plass der også hun kunne få skolegang, og så kom dette, sier bestemor Islamane Zeinabou, og tenker både på rullestolen, men ikke minst den muligheten Speed School gir datter-datteren.

– Det er ikke noe mer jeg ønsker for henne enn at hun skal få lære å lese, skrive og regne. Alt nå kan jeg se hva det betyr å komme hit. Hun har forandret seg. Nå leser hun litt, skriver og er blitt mye gladere. Drømmen min er at dette

kan føre til at hun kan få et arbeid og klare seg selv, sier Islamane.

LEKER SAMMEN

– Det er så fint å være her, sier 12-åringen. Før satt jeg hjemme og så de andre barna når de gikk på skolen om morgenen. Jeg begynte å gråte når jeg tenkte på at jeg måtte være hjemme. Men nå er jeg som de andre. Jeg lærer, jeg leker sammen med dem, jeg har venner som hjelper meg og kommer hjem til meg. Det er ingen som mobber meg fordi jeg sitter i rullestol. Skolen har gitt meg en sjanse jeg ikke hadde fått uten, sier 12-åringen.


MIN MULIGHET

Skolen er med i et program for å innlemme barn med bevegelseshemming i skolen. Speed School er et tilbud til barn som ikke har begynt eller av ulike grunner har sluttet på skolen.

– Dersom jeg ikke hadde vært her, ville fremtiden min vært hjemme og et liv på gata som tigger. Det er det verste som kunne skjedd meg. Jeg hadde aldri gjort det. Men det er mange som må det. Det er så trist, sier Jasmina.

I dag må rullestolen trilles hjem. Batteriene må lades. Men nå har de lært, og neste dag stiller Jasmina, med hjelp fra bestemoren, på skolen igjen med oppladet batteri og ny motivasjon.

– Skole er gøy, sier 12-åringen.



Hjertevenn
HJELPER BARN

Som Hjertevenn hjelper du barn til en trygg hverdag, oppvekst og fremtid!

Gjennom barnehager og skoler hjelper Strømmestiftelsen barn i noen av verdens fattigste land. Bli med du og – sammen kan vi hjelpe enda flere.

Les mer om Hjertevenn: strommestiftelsen.no/hjertevenn

Jasmina elsker skolen og å være sammen med vennene sine. Nå er jeg som de andre her, sier hun.





Prosjektet er ei motivering for oss som trur på inkludering og likestilling, seier Abdulay Habibou



Det er utfordrande, men svært gjevande å undervise her, seier Aissa Yacouba.

Viktig for likestilling

Abdulay Habibou er president i handikapforbundet i Niamey. Han kan ikkje lovprist nok kor mykje tilbodet «Together for Inclusion», betyr for dei som arbeider med likestilling og dei som lever med funksjonsnedsetjing.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – NIAMEY, NIGER

Dette er eit svært viktig tiltak, både for byen og landet vårt. Det hjelper oss til å peike på kva rettar dei med ei funksjonsnedsetjing har og fortel oss mykje om korleis me skal arbeide for å oppnå desse rettane. Tiltaket hjelper oss med å byggje forståing og solidaritet mellom dei med funksjonsnedsetjing og andre. Prosjektet er og ein motivasjon til å ta opp kampen mot den diskrimineringa dei med funksjonsnedsetjing blir utsett for, seier Habibou.

SOLIDARITET OG FORSTÅING

Saman med Strømmestiftelsen driv vår lokale samarbeidspartnar, organisasjonen ONEN, sju Speed Schools i Niamey der born med funksjonsnedsetjing er inkludert i klassen. Programmet «Together for Inclusion» er ein del av ei større satsing på å innlemme disse borna i skulen.

– I samfunnet vårt blir dei med ei funksjonsnedsetjing diskriminert. Det skjer i familiar og

elles. Dersom ein familie har funksjonsfriske born og eit med funksjonsnedsetjing, er det den funksjonsfriske som får gå på skulen og dei andre må være heime. Dette ser me skjer over heile landet, seier Habibou.

Han fortel om eit møte i ein landsby der han fann eit 10 år gammalt barn med funksjonsnedsetjing som var bunde til eit tre. Han veit og att det ikkje er uvanleg at born med eit handikap får mindre å ete, dei blir sendt på gata for å tigge, eller blir diskriminert og utnytta på anna vis i sin eigen familie.

TING BLIR BETRE

Habibou stadfester samstundes at funksjonshemma har fått det mykje betre gjennom dei siste åra.

– Dette tiltaket vil hjelpe oss til å gjere enda meir for funksjonshemma. Programmet vil gjere folk merksame på kva rettar dei har. Det vil hjelpe oss til å kjempe mot den diskrimineringa som skjer, og arbeide for å inkludere dei

meir i kvardagen vår, seier Abdulay Habibou.

MOTIVERT OG MÅLRETTA

Aissa Yacouba har vore lærar i offentleg skule i 15 år. Dette er første året ho underviser i Speed School programmet, og det er første gong ho har born med funksjonsnedsetjing i klassen.

– Det er svært gjevande å være lærar i ein slik klasse. Det er utfordrande, men det gjev meir. Eg lærer mykje sjølv, men først og fremst er eg imponert over kor målretta desse elevane er. Nokre av dei har vore innoom skule tidlegare, men har gjeve opp på grunn av lite hjelp og motivering frå heimen og skulen. Her hjå oss blir dei motivert, og dei er ein inspirasjon og motivasjon for oss alle. Eg er imponert over kor hardt dei arbeider og kor viktig skulen er for dei. Utdanninga kan være ein veg ut frå fattigdom og bort frå eit liv som tiggjar på gata. Dette er så bra for dei og for heile samfunnet vårt, seier Aissa Yacouba.



No one left behind

Klesselskapet Chosen samarbeider med Strømmestiftelsen om en ny genserkolleksjon. Målet er å bekjempe fattigdom og bidra til at ingen blir utelatt.

Tekst og foto ØYSTEIN VENÅS SØRENSEN

Klesmerket Chosen og Strømmestiftelsen har sammen bestemt seg for å gjøre noe for verdens største minoritet. Sammen med Chosen har vi utviklet en ny hettegenser. Salget skal bidra med penger til arbeidet blant unge som lever med funksjonsnedsetjing. For visste du at to av hver 30 av oss har nedsatt funksjonsevne? Det gjør dem til verdens største minoritet.

I mange av de fattigste områdene i verden blir mennesker med nedsatt funksjonsevne utestengt fra skole og arbeidsliv, og utsatt for diskriminering både fra myndigheter og nærmiljø. Mange med funksjonsnedsetjing lever av og overlever som tiggere på gata.

At dette skjer er det altfor mange, også i vårt eget land, som ikke kjenner til.

– Målet med samarbeidet er at gensenen kan gi et lite bidrag til kampen mot fattigdom, og slik være med å gjøre at ingen blir utelatt. Vi tror på å spre kunnskap og holdninger gjennom å gjøre tematikken til noe du bærer og til at det er en del av dagligbildet. Derfor samarbeider vi om gensenen med budskapet: No one left behind, sier prosjektansvarlig i Strømmestiftelsen, Øystein Venås Sørensen.

– Gjennom programmene våre ser vi at de skolene som inkluderer ungdom med nedsatt funksjonsevne, får en ekstra fin og stor merverdi for alle elevene i klassen. Ungdommene

lærer av hverandre og fordommer bygges ned. Lærere må tenke nytt og ta i bruk nye og alternative opplæringsmetoder, sier Sørensen. Han er glad for samarbeidet og hva det kan bety for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

– For hver genser vi selger får en ungdom med nedsatt funksjonsevne to uker på Strømmestiftelsens livsmestringskurs "Sjef i eget liv", sier Sørensen.

Chosen er et klesmerke som ønsker å bære håp og rettferdighet. Klærne blir produsert i Bangladesh til en høy moralsk standard.

GENSEREN KAN DU KJØPE HER:
[HTTPS://STROMMESTIFTELSEN.NO/NETTBUTIKK/GENSER-CHOZEN-X-STROMMESTIFTELSEN](https://strommestiftelsen.no/nettbutikk/genser-chozen-x-strommestiftelsen)



Fra venstre «Polly», Lina Müller, Isak Fagerland, Eeve Westlund og Malin S. Riise.

Stor innsats og giverglede

Fantasien hadde nok ingen grenser da disse fem elevene ved Lundheim Folkehøgskole bestemte seg for hvordan de kunne bidra for å samle inn penger til Strømmestiftelsens «Sjef i eget liv» kampanje i vår.

Tekst: VIGDIS DIKKANEN OG EGIL MONGSTAD Foto: ØYSTEIN VENÅS SØRENSEN

Polly» ville være en anonym «hermepape-gøye». Denne fortsatt ukjente personen har samlet inn nærmere 27 000 kroner gjennom å støtte flere av medelevenes aksjoner. På skolen er det ingen som vet hvem «Polly» er, og slik skal det fortsatt være.

Malin S. Riise, som sier hun hater fotball, kledde seg i fotballdrakt og malte det norske flagget i ansiktet og fikk venner og familie til å sponse henne for sitt «mot» til å gå med fotballdrakt. Hun samlet inn over 5000 kroner. Liverpool-supporter Lina Müller var minst like modig og måtte samle inn 5000 kroner for å ikke bli nødt til å gå en hel dag med Manchester United drakt. Eeve Westlund fikk tre av lærerne til å kle seg ut som drag-queens, og Isak Fagerland skulle gå 10 meter for hver

krone han klarte å få inn på sin aksjon. Det ble hele 9 450 kroner og han måtte gå hele 9,450 mil.

– Jeg ble litt sjokka. Jeg måtte gå veldig langt, men ble veldig glad da jeg så hvor mye penger som kom inn, sier Isak.

– Små ting kan gjøre en stor forskjell, sier Malin Riise. Hun er samfunnsopptatt og har engasjert seg politisk hjemme i Møre og Romsdal og globalt på flere måter. Derfor er hun med på dette og mener det er svært viktig å engasjere seg.

– Når vi vet at 10 kroner kan gi mat og skolegang for en dag for mennesker Strømmestiftelsen arbeider med, da er det viktig å være med å hjelpe og gjøre godt i verden, enten det er lokalt eller globalt, sier Riise.

Elevene og de ulike linjene ved skolen har jobbet mye og klekket ut sine egne aksjoner. Og aktivitetene var mange. Farge håret, isbading, skrive julesang, pianokonsert, push-up for hver krone som er gitt, og skrekkløype i skogen er noen av de mange påfunnene som har gitt penger i kassen til å bekjempe fattigdom gjennom programmet «Sjef i eget liv.»

– Samarbeidet vi har med Strømmestiftelsen er viktig for oss. Det engasjerer, og det hjelper oss til å vende blikket utover og litt bort fra oss selv. I vår tid kan det være viktig og nyttig, sier rektor Ole Petter Hansson.

Til sammen har skolen dette skoleåret samlet inn 123 000 kroner til prosjektet «Sjef i eget liv».

Auds livsarv gav skolegang til 1.919 jenter

Tekst: KIRSTEN FALCH Foto: EGIL MONGSTAD

Aud fra Kongsberg var lærer hele sitt yrkesliv, og hadde et spesielt engasjement for jenters utdanning. Etter hennes død lever engasjementet videre.

Aud og mannen, som døde for flere år siden, fikk aldri egne barn. Aud var kjent for å være en omsorgsfull lærer og glad i barn. Hun oppmuntret elevene sine til å jobbe hardt og å satse på høyere utdanning, noe hun selv var så heldig å få.

Aud døde en februardag i 2019, 90 år gammel, og etterlot seg et testament hvor Strømmestiftelsen var tilgodesett med et betydelig beløp som skulle gå til skolegang for jenter.

– Takket være arven etter Aud har 1.919 jenter i Vest-Afrika fått utdanning gjennom våre hurtigskoler - Speed School. Auds livsarv gav dem en ny sjanse til å fortsette skolegang, sier Turid Skjævestad i Strømmestiftelsen.

Speed School er en intensiv utdanning som Strømmestiftelsen tilbyr barn og ungdom som av ulike grunner har sluttet eller aldri fått begynne på skolen. Målet er å hjelpe dem tilbake til skolebenken eller gi dem en yrkesutdanning.

– Det er utrolig fint å tenke på at Auds livsarv har betydd så mye og gitt en ny sjanse til skolegang og utdanning for så mange jenter. Det er fantastisk, sier Turid Skjævestad.



Her er en liten gruppe Speed School elever. Skolen gir barn en ny sjanse til å fullføre utdanning.

Har du en hjertesak du ønsker skal leve videre etter deg?

Gi en gave til Strømmestiftelsen i ditt testament. Strømmestiftelsen sørger for at gaven din går til å bekjempe fattigdom gjennom å gi barn utdanning.

Vil du vite mer, ta kontakt med Turid Skjævestad på tlf. 38127500 eller e-post: testament@stromme.org

Scan QR-koden og les mer på strommestiftelsen.no/testament

Strømmestiftelsen
BEKJEMPER FATTIGDOM



Veien ut av fattigdom starter første skoledag



Strømmestiftelsen

BEKJEMPER FATTIGDOM



Les mer om arbeidet på strommestiftelsen.no